

17 MAYIS

DÜNYA TELEKOMÜNİKASYON GÜNÜ

EMO İzmir Şubesi
Elektronik Haberleşme MDK

İnsanlık için haberleşmenin ne kadar önemli olduğunu hatırlatmak amacıyla 1997'den beri her yıl 17 Mayıs'ta kutlanıyor. Uluslararası Telekomünikasyon Birliği (ITU), 17 Mayıs 1865 yılında kurulduğu için 17 Mayıs'ta kutlanan Dünya Telekomünikasyon Günü, her yıl olduğu gibi bu yıl da dünyada ve Türkiye'de düzenlenen çeşitli etkinliklerle kutlanacak.

Komünikasyonun başlangıcı, Samuel Morse'un 24 Mayıs 1844 tarihinde Washington ile Baltimore arasında telgraf hattı üzerinden mesaj gönderilmesi olarak bilinir. Bunu izleyen on yıl içindeki gelişmelerden sonra telgraf birçok ülkede kurulan hatlarla halkın kullanımına sunuldu. O dönemde her ülke değişik sistem ve kodlar kullandığından komşu ülkeler dâhil diğer ülkelerle telgraf alışverişi yapılmıyordu. 1864 yılında bazı ülkeler birbiriyle bölgesel anlaşmalar yaparak, telgraf alışverişine başladılar. 17 Mayıs 1865 tarihinde, aralarında Osmanlı İmparatorluğu'nun da bulunduğu 20 Avrupa ülkesi, Paris'te ilk kez bir araya gelerek Uluslararası Telgraf Birliği'ni (International Telegraph Union) kurdular. ITU, 1 Ocak 1934 tarihinde isim değiştirerek (Uluslararası Telekomünikasyon Birliği) bugünkü haline dönüştü. Böylece kablolu, radyo, optik ve diğer elektromanyetik tüm iletişim sistemleri tek çatı altında

toplandı. ITU'ya Türkiye'nin de aralarında bulunduğu 189 ülke ve 650 civarında sektör temsilcisi üyedir.

Türkiye'de telekomünikasyon tarihinden özetle bahsedecek olursak;

• Bugünkü Türk Telekom'un temeli **23 Ekim 1840** tarihinde Postahane-i Amirane adıyla atıldı.

• **9 Ağustos 1847**'de ilk telgraf alma-çekme işleminin başarıyla gerçekleştirilmesi üzerine ilk telgraf hattının İstanbul-Edirne arasında döşenmesine başlandı.

• **Temmuz 1881**'de İstanbul Soğukçeşme'deki Posta ve Telgraf Nezareti binasıyla Yeni Cami'deki postane arasında tek telli bir telefon çekildi.

• **3 Mayıs 1909**'da ilk manuel telefon santrali, İstanbul Büyük Postane binasında 50 hatlık olarak tesis edildi.

• **6 Mayıs 1911**'de İstanbul ve çevresinin telefon imtiyazı Herbert Lows Webb'e verildi. Webb, İstanbul Telefon Anonim Şirketi adıyla bir şirket kurdu. Hükümet, Birinci Dünya Savaşı başlayınca 14 Mart 1915'de şirkete el koydu. **28 Ağustos 1919**'da şirket eski sahiplerine iade edildi.

• Aynı yıllarda İzmir'in telefon işletmesi yetkisi de bir Fransız şirkete verildi.

• **4 Şubat 1924**'de 406 sayılı Telefon ve Telgraf Kanunu ile yurdun her tarafında telefon tesis etme ve işletme görevi PTT Genel Müdürlüğü'ne verildi.

• **11 Eylül 1926**'da Türkiye'nin ilk otomatik telefon santrali, 2000 hatlık ka-pasiteyle Ankara'da hizmete verildi.

• **1 Eylül 1929**'da tek devreli ilk şehirlerarası haberleşmesi Ankara-İstanbul arasında gerçekleştirildi.

• **9 Nisan 1936**'da İstanbul Telefon Şirketi, 24 Ocak 1938'de İzmir Telefon İşletmesi bedelleri ödenerek devletleştirildi.

• **6 Nisan 1976**'da Antalya-Catania arasında toplam 480 kanallı ilk denizaltı koaksiyel kablosunun hizmete verilmesiyle, çok kanallı yurtdışı haberleşmesi sağlandı.

• **11 Ağustos 1994**'te Türkiye'nin ilk uydusu TÜRKSAT uzaya fırlatıldı.

• **24 Nisan 1995**'te PTT'deki telekomünikasyon ve posta hizmetlerinin birbirinden ayrılmasıyla Türk Telekomünikasyon A.Ş. kuruldu.

• **27 Nisan 1998**'de GSM lisansı, 25 yıllığına Turkcell ve Telsim şirketlerine devredildi.

• **27 Ocak 2000** tarih ve 4502 Sayılı Yasa ile Telekomünikasyon Kurumu kuruldu. 15 Ağustos 2000 tarihinde faaliyetlerine başladı.

• **14 Kasım 2005**'te Türk Telekom'un özelleştirilmesi çalışmaları tamamlanarak, %55'i Oger Ortak Girişim Grubu'na devredildi.

Türk Telekom'un Özelleştirme sürecinde;

Türk Telekom, sektörün liberalleşmesine, dolayısıyla fiyatların düşmesine engel oluyor, Türk Telekom'da personel sayısı çok fazla, bu da fiyatlara yansıyor. Tüm dünyada Telekom sektörü özelleştirilmiştir, verilen hizmet stratejik değildir dolayısıyla yabancılara satış doğaldır. Diğer ülkelerde, devletin ana operatörün yönetiminde söz sahibi olmadığı, sektörün stratejik olmadığı, yabancı sermayeye satışın doğal olduğu şeklinde görüşler öne sürülmüştür.

Bu yanlı görüşü çürüten gerçekleri birkaç istatistiksel bilgiyi burada aktarmayı faydalı görüyoruz ;

BAZI ÜLKELERİN YASAL YÜKÜMLÜ İŞLETMECİLERİNİN VERİMLİLİK GÖSTERGELERİ * (1)

ÜLKE	PERSONEL SAYISI	PERSONEL BAŞINA DÜŞEN HAT
Almanya (Deutsche Telekom)	203,268	280
Fransa (France Telekom)	174,262	297
İngiltere (BT)	136,800	262
İspanya (Telefonica)	165,397	361
Macaristan (Matav)	15,377	250
Polonya (TPSA)	74,682	133
Yunanistan (OTE)	21,588	317
TÜRKİYE (Türk Telekom)	56,674*	335

*2005 şirket verileri olup 2007 başlarında Kurumdan/Şirketten ayrılan personeller ile birlikte bu sayı 41.000 civarına düşmüştür. Bu sayıyı oranladığımızda personel başına yaklaşık 463 Hat düşmektedir.

Yani; Türk Telekom, İspanyol Telekom dışındaki ülkelerdeki Telekom şirketlerine göre daha az personelle hizmet vermek-tedir. Üstelik, bu ülkelerin arazisi Türkiye kadar engebeli değildir. Kırsal yerleşim sayısı Türkiye'nin çok altındadır.

Özelleştirme sürecinde TK tarafından 2002'den beri 139 şirkete ISS (İnternet Servis Sağlayıcısı) işletmecisi lisansı, 17 Mayıs 2004'ten bu yana 46 firmaya UMTS (Uzak Mesafe Telefon Hizmeti) lisansı ve 2006 yılından bu yana da 10 şirkete ALTYAPI İŞLETMECİLİĞİ HİZMETİ lisansı verilmiştir. Bu çerçevede Telekomünikasyon pazarının teoride serbestleşmiş olması dışında gelir oranları çerçevesinde fazla bir gelişme kaydettiğini söylemek olanaksızdır.

Bu özelleştirme sürecinde ve sonrasında Telekomünikasyon sektörünü düzenlemek amacıyla 17.10.2005 tarihinde Hükümet TBMM'ne bir kanun tasarısı sunmuştur. Hükümetin teklif ettiği ELEKTRONİK HABERLEŞME KANUNU TASARISI ile;

"Elektronik haberleşme hizmetlerinin yürütülmesi, elektronik haberleşme altyapı ve şebekesinin tesisi ve işletilmesi, geliştirilmesi, yeni elektronik haberleşme şebeke ve hizmetlerinin teşvik edilmesi hususları ile ilgili politika, hedef ve ilkelerin tespiti,

elektronik haberleşme sektöründe rekabetin tesisi ve korunması, tüketici haklarının gözetilmesi, kaynakların etkin ve verimli kullanılması, sektörün düzenlenmesi, denetlenmesi ve bunlara ilişkin usul ve esaslar ile bu sektörde faaliyet gösterenlerin hak, yetki ve yükümlülüklerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır."*(2)

ancak bu tasarı süreç içerisinde gündemden komisyona geri çekilmiştir.

Elektrik Mühendisleri Odası İzmir Şubesi Elektronik Haberleşme Meslek Dalı Komisyonu bu kanun tasarısı hakkındaki görüşlerini madde madde oluşturarak Elektronik Meslek Dalı Ana Komisyonu'na ve Oda'ya sunmuş bulunmaktadır.

Sonuç olarak Dünya Telekomünikasyon Gün'ünün 10. yılını kutlayacağımız bu günlerde, 170 yıla yaklaşan bir tarihe sahip bu sektörün İnsanlık tarihinin en temel değerlerinden biri olduğunu unutmamak, ülkemizin yüzölçümünü, sahip olduğu stratejik konumu ile alt yapı bağlamında geniş bir alana yayılmış olan telekomünikasyon ağını dikkate aldığımızda, "Telekomünikasyon'un önemi", "Ülkemizde Telekomünikasyon'un geleceği" ve buna benzer bir dizi başlık ile sıralayabileceğimiz konumuzu siz değerli meslektaşlarımızın yorumlarına bırakıyor, emekten yana ve kamu yararı içeren telekomünikasyon politikaları ile geleceğimize yön vermemiz gerektiğine olan inancımızla saygılarımızı sunuyoruz.

TELEKOMÜNİKASYON ŞEBEKE OPERATÖRLERİNİN STATÜLERİ* (1)

ÜLKE ADI	ANA OPERATÖR	STATÜSÜ
ALMANYA	Deutsche Telekom	%43 devlet hissesi, kalan halka arz
AVUSTRALYA	Telstra	%50,1 devlet hissesi
AVUSTURYA	Post und Telecom	%74 devlet hisseli, stratejik ortak, telekom italya %26 hisseli
BELÇİKA	Belgacom	%51 devlet hisseli, stratejik ortak: (amaritech, singapore telecomtele denmark) %49 hisseli.
ÇEK CUMHURİYETİ	SPT Telecom	%51 devlet hisseli, stratejik ortak:%27
DANİMARKA	Tele Danmark	Özel hisseli, halka arz
FİNLANDİYA	Sonera Ltd.	%53,1 devlet hisseli
FRANSA	France Telecom	%61 devlet hisseli
HOLLANDA	KPN telef	%43,25 devlet hisseli(+1 altın hisse), kalan halka arz
İNGİLTERE	British Telekom	Özel hisseli, Tamamı Halka Arz, En Büyük Hisse %5
İRLANDA	Telecom Eircom	%1,1 devlet hisseli, stratejik ort:%21, %14 Telia, %63 halka arz
İSPANYA	Telefonica,	Özel hisseli, (devletin altın hissesi var), tamamı halka arz
İSVEÇ	Telia	%70,6 devlet hisseli
İSVİÇRE	Swiscom	%65,5 devlet hisseli
İTALYA	Telecom Italia	%3,46 devlet hisseli (altın hisseli)
İZLANDA	Telecom Iceland	%100 devlet hisseli
JAPONYA	NTT	%33,3 devlet hisseli, kalanı halka arz
KORE	Korea Telecom	%58,9 devlet hisseli
LÜKSEMBURG	P&T Administration	Devlet hisseli
MACARİSTAN	Hungarian Telecom	%1 devlet hisseli (altın hisse. Stratejik ortak: deutsche telecom)
NORVEÇ	Telenor	%79 devlet hisseli
POLANYA	TPSA	%35 devlet hisseli, stratejik ortak: france telecom
PORTEKİZ	Telecom Portugal	%10 devlet hisseli, kalan halka arz
YENİ ZELANDA	Telecom New Zealand	Özel hisseli, %1 altın hisse devlete ait
YUNANİSTAN	OTE	%51 devlet hisseli, kalan halka arz

(1) OECD Communications Outlook 2001

(2) www.tbmm.gov.tr

Referanslar:

- www.tbmm.gov.tr
- www.tk.gov.tr
- www.emo.org.tr
- www.istanbul.edu.tr
- www.turktelekom.com.tr
- www.itu.int
- www.oecd.org